

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖ IR
STRATEGINIŲ KOMPETENCIJŲ GRUPĖ
PAŽYMA**

**DĖL NESĄŽININGOS KOMERCINĖS VEIKLOS VARTOTOJAMS DRAUDIMO
ĮSTATYMO NR. X-1409 13 IR 16 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR.
XIIP-2580, REKLAMOS ĮSTATYMO NR. VIII-1871 24 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-2581, KONKURENCIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1099
33 IR 39 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-2582 IR
TEISĖKŪROS PAGRINDŲ ĮSTATYMO NR. XI-2220 PAPILDYMO 16¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-2583 (TAP-18-2197) (TAIS Nr. 18-13730 (2))**

2018-12-13 Nr. NV-3406

Vilnius

Rengėjas: Ūkio ministerija.

Tikslas: iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos Prezidento inicijuotiems Nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatymo, Reklamos įstatymo, Konkurencijos įstatymo ir Teisėkūros pagrindų įstatymo pakeitimams, siekiant sudaryti sąlygas geresnei sąžiningos konkurencijos apsaugai ir vartotojų interesų gynimui, ir pasiūlyti tobulinti Konkurencijos įstatymo ir Teisėkūros pagrindų įstatymo pakeitimų projektus.

Nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatymo ir Reklamos įstatymo pakeitimų projektais siūloma:

- nustatyti, kad už reikalavimų nesilaikymą ūkio subjektams gali būti skiriama bauda iki 3 proc. metinių pajamų praėjusiais finansiniais metais, bet ne didesnė nei 100 tūkst. eurų. Tais atvejais, kai pažeidimas padaromas pakartotinai per vienerius metus nuo nuobaudos paskyrimo, ūkio subjektui gali būti skiriama bauda iki 6 proc. metinių pajamų praėjusiais finansiniais metais, bet ne didesnė nei 200 tūkst. eurų.

Esama situacija:

- už sąžiningos komercinės veiklos ir reklamos pažeidimus maksimali bauda gali siekti 8 688 eurus, o pakartotinai per metus padarius pažeidimą – 34 754 eurus, neviršijant atitinkamai 3 ir 6 proc. ūkio subjekto metinių pajamų praėjusiais metais;
- reikšmingai augo nesąžiningos komercinės veiklos bylų skaičius – nuo 7 (2015 m.) iki 30 (2017 m.);
- 2018 m. sausio–rugpjūčio mėn. už nesąžiningą komercinę veiklą skirtų baudų suma viršija per visus 2017 m. skirtų baudų sumą;
- 2017 m. buvo pateikti 435 raštiški pranešimai ūkio subjektams dėl pažeidimų požymių pagal Reklamos įstatymą – tai 14 proc. daugiau nei 2016 metais.

Konkurencijos įstatymo pakeitimo projektu siūloma:

- nustatyti, kad, apskundus Konkurencijos tarybos nutarimą, kuriuo paskirta bauda, teismui, bauda turėtų būti sumokama (per 3 mėn. nuo nutarimo paskelbimo) arba turėtų būti pateikiama banko garantija, kuria bankas raštu įsipareigotų sumokėti skolininko kreditoriumi skirtą baudą ir palūkanas už visą bylinėjimosi laikotarpį pagal kreditoriaus reikalavimą. Šiuo pakeitimu užtikrinama, kad baudos už konkurencijos teisės pažeidimus būtų sumokamos į valstybės biudžetą, o ūkio ar viešojo administravimo subjektai turėtų galimybę įvertinti jiems palankiausią baudos mokėjimo būdą – sumokėti baudą per tris mėnesius nuo Konkurencijos

tarybos nutarimo, kuriuo paskirta bauda, paskelbimo ar nemokėti baudos visą bylinėjimosi laikotarpį, pateikiant banko garantiją.

Esama situacija:

- įstatyme įtvirtinta, kad subjektas Konkurencijos tarybos paskirtą baudą privalo sumokėti į valstybės biudžetą, tačiau kartu numatyta, kad apskundus tokį sprendimą baudos ir palūkanų priverstinis išieškojimas yra sustabdomas iki teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos. Taigi galiojantis teisinis reguliavimas sudaro sąlygas nemokėti baudos visą bylinėjimosi laikotarpį, kuris dažnai užtrunka 2–3 metus. Per tokį ilgą laiko tarpą gali susidaryti aplinkybės, dėl kurių, net ir priėmus galutinį teismo sprendimą, patvirtinantį Konkurencijos tarybos nutarimą, priverstinis baudos ir palūkanų išieškojimas gali tapti neįmanomas – ūkio subjektas gali bankrutuoti, perleisti savo turtą kitiems subjektams arba perkelti jį į kitą valstybę.

Teisėkūros pagrindų įstatymo pakeitimo projektu siūloma:

- įtvirtinti 22 atvejus, kai teisės akto projekto rengėjas turėtų atlikti poveikio konkurencijai vertinimą (pavyzdžiui, išimtinių teisių suteikimas subjektui vykdyti ūkinę veiklą, ūkio subjektų atžvilgiu nustatomas apribojimas laisvai nustatyti prekių ar paslaugų kainas, nustatant geografinius ribojimus prekių ir paslaugų pardavimui, reikalaujant ar skatinant viešai skelbti informaciją apie ūkio subjektų prekių kainas, kaštus, pardavimo ar gamybos apimtis ir t. t.), siekiant įstatyminiu lygiu sukonkretinti pareigą vertinti teisės aktų poveikį konkurencijai.

Esama situacija:

- Teisėkūros pagrindų įstatyme nustatyta, kad, atsižvelgiant į teisės akte numatomo naujo teisinio reguliavimo pobūdį, mastą, turi būti įvertinamas poveikis ekonomikai, valstybės finansams, socialinei aplinkai, viešajam administravimui, teisinei sistemai, kriminogeninei situacijai, korupcijos mastui, aplinkai, administracinei naštai, regionų plėtrai ir kitoms sritims.

Esmė:

- siūloma iš esmės pritarti minėtiems Įstatymų projektams ir pasiūlyti tobulinti Konkurencijos įstatymo ir Teisėkūros pagrindų įstatymo pakeitimų projektus:
 - atsižvelgiant į tai, kad, vadovaujantis Civilinio proceso kodekso nuostatomis, išieškojimą atlieka antstoliai, Konkurencijos įstatyme siūloma nustatyti, kad Konkurencijos taryba priima sprendimą nesikreipti į antstolį dėl priverstinio baudos ir palūkanų išieškojimo bylinėjimosi teisme laikotarpiui, kai Konkurencijos tarybos nutarimas, kuriuo paskirta bauda, apskundžiamas teismui ir ūkio ar viešojo administravimo subjektas pateikia Konkurencijos tarybai banko garantiją, padengiančią baudos ir palūkanų sumą visam bylinėjimosi laikotarpiui;
 - atsižvelgiant į tai, kad Vyriausybės patvirtinta Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodika yra skirta ir poveikiui konkurencijai įvertinti, siūloma detalizuotus atvejus, kai teisės akto projekto rengėjas turėtų atlikti poveikio konkurencijai vertinimą, nustatyti ne įstatyme, o Metodikoje.

Derinimas:

- Teisingumo ministerija, Europos teisės departamentas, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba derino be pastabų;
- atsižvelgta į Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos pastabas;

- Konkurencijos taryba nepritaria, kad detalizuoti atvejai, kai teisės akto projekto rengėjas turėtų atlikti poveikio konkurencijai vertinimą, būtų nustatyti ne įstatyme, o Metodikoje, tačiau Ūkio ministerija pažymi, kad į įstatymą įtraukus nuostatas dėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio atskiroms sritims (konkrečiu atveju - konkurencijai) vertinimo, teisinis reguliavimas taptų nenuoseklus, nebūtų aišku, kodėl poveikio vienai sričiai vertinimas išskiriamas iš visų kitų sričių;
- Lietuvos savivaldybių asociacijos nuomone viešojo administravimo subjektams skiriamos baudos negali būti tapatinamos su ūkio subjektams skiriamomis baudomis dėl tos priežasties, kad viešojo administravimo subjektai yra išlaikomi iš valstybės ir savivaldybių biudžetų, tačiau Ūkio ministerija pažymi, kad viešojo administravimo subjektai, įgyvendindami pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu Lietuvos Respublikoje, privalo užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę, tačiau nesilaikydami šios pareigos jie iškreipia konkurenciją ir taip eliminuoja galimybę visiems ūkio subjektams konkuruoti vienodomis sąlygomis;
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2018 m. gruodžio 12 d. išvadoje Nr. NV-3399 atkreipia dėmesį, kad siūloma formuluotė dėl keičiamo Konkurencijos įstatymo 39 straipsnio 8 dalies kelia abejonių (kodėl siūloma Konkurencijos tarybai pateikti tik banko garantiją).

Atitiktis Vyriausybės programai: įgyvendina Vyriausybės programos skirsnio „*Aktyviai ir visapusiškai apsaugoti vartotojai*“ nuostatas.

Dalykinio vertimo išvada:

- atkreiptinas dėmesys, kad Konkurencijos įstatymo pataisomis numatomas tik vienas prievolės įvykdymo užtikrinimo būdas – banko garantija, kuria bankas raštu įsipareigotų sumokėti skolininko kreditoriui skirtą baudą ir palūkanas už visą bylinėjimosi laikotarpį pagal kreditoriaus reikalavimą. Siūlytume įvertinti galimybę taikyti daugiau prievolės įvykdymo užtikrinimo būdų, nustatant prievolių įvykdymo užtikrinimo galimybę ir laidavimo draudimu. Išvados projekte siūlytume formuluotę: *laidavimo draudimu ir (arba) finansų įstaigos suteikiama finansine garantija*.
- Pritardami Ūkio ministerijos pozicijai dėl Teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio papildymo, kad nebūtų kuriamas precedentas įstatymo atskiruose straipsniuose detalizuoti atskirų poveikio vertinimo aspektų vertinimą, siūlytume Ūkio ministerijai papildyti Nutarimo 4 punktą, pateikiant konkrečią siūlomą Teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio formuluotę, taip išvengiant interpretacijų ir klaidingų vertinimų tikslinant projektą Seime.
- Pažymėtina, kad Vyriausybės išvadas vėluojama pateikti Seimui (turėjo būti pateikta iki 2018 m. lapkričio 21 d.).

Siūlome klausimą teikti svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje, prieš tai aptarus tarpinstituciniame pasitarime ir Ūkio ministerijai įvertinus pastabas.

Patarėjas

Arvydas Nevas

Patarėja

Asta Petkevičienė

Arvydas Nevas, tel. 8 706 63 787, el. p. arvydas.nevas@lr.lt